

Список використаної літератури:

1. Регламент Суду від 04.11.1998 р. в редакції від 09.09.2019 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.echr.coe.int/Documents/Rules_Court_ENG.pdf
2. Обращение в Европейский Суд по правам человека / Под общ. ред. Ф. Лича. – М.: МОО ПЦ «Мемориал», 2006. – 528 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.echr.coe.int/LibraryDocs/EHRAC-2006-RUS-Litigation%20Manual.pdf>
3. Як звернутися до Європейського Суду з прав людини / Клименко О.М. – К.: Видавець Фурса С.Я., 2007. – 88с.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри нотаріального та виконавчого процесу і адвокатури Київського Національного університету імені Тараса Шевченка, доцент **Бондар Ірина Вадимівна**

Середа Я.Ю., Герасименко А.А.

студентки 1-го курсу магістратури судово-адміністративного факультету Національного університету «Одеська юридична академія»

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Відповідно до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» під час здійснення адвокатської діяльності адвокат зобов'язаний підвищувати свій професійний рівень [1].

На реалізацію Закону рішенням Ради адвокатів України № 20 було ухвалено Порядок підвищення кваліфікації адвокатів України із змінами та доповненнями (в новій редакції згідно рішення Ради адвокатів України від 26 червня 2019 року № 67), в якому зазначено, що загальна організація процесу підвищення кваліфікації адвокатів в Україні здійснюється Радою адвокатів України та реалізується Національною асоціацією адвокатів України, радами адвокатів регіонів, Вищою школою адвокатури Національної асоціації адвокатів України, Вищою кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури, кваліфікаційно-дисциплінарними комісіями адвокатури регіонів та сторонніми операторами підвищення кваліфікації адвокатів, що акредитовані адміністратором підвищення кваліфікації адвокатів. Підвищення кваліфікації адвокатів в Україні здійснюється у відповідності до Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України операторами підвищення кваліфікації адвокатів за адміністрування підвищення

кваліфікації адвокатів адміністратором. Адміністратором процесу підвищення кваліфікації адвокатів в Україні є Вища школа адвокатури НААУ [2].

У професіональній спільноті досить активно обговорюється «новий» Порядок підвищення кваліфікації, що надає можливість оцінити переваги та недоліки цього процесу в Україні та порівняти його з попередньою редакцією від 2016 року.

Згідно з п. 2 Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України (далі – Порядок), підвищення кваліфікації є важливим професійним обов'язком адвокатів, дотримання якого має забезпечувати безперервне поглиблення, розширення й оновлення ними своїх професійних знань, вмінь та навичок, здобуття нової спеціалізації або кваліфікації у певній галузі права чи сфері діяльності на основі раніше здобутої освіти і практичного досвіду, забезпечувати адвокатів достатньою інформацією про зміни у чинному законодавстві та практиці його тлумачення та застосування.

Серед панівної частини адвокатів в Україні нові правила – чіткі, прозорі і зрозумілі завдяки тому, що відбулося доопрацювання попередніх «проблемних питань», які тепер є вирішеними. Процес постійного професійного вдосконалення має відбуватися на високому рівні і цілковито виключати імовірність проведення підвищення кваліфікації «сумнівними» лекторами та фахівцями. А потребою реформування процедури вбачається ще й у тому, що навколо адвокатури зародився цілий тіньовий бізнес із торгівлі кваліфікаційними балами. Зараз же, це єдина система, що чітко передбачає систему заходів, спрямованих на регламентацію цієї діяльності [3].

Іншими перевагами визнаються: відсутність необхідності збирати сертифікати та подавати щорічну звітність у свою регіональну раду; єдиний сайт, на якому розміщуються абсолютно всі заходи по всій Україні, а якщо заходу немає на сайті, то це означає, що він неакредитований, а отже, бали за нього не зараховуються; вчасне інформування адвоката про кількість балів, які потрібно набрати до кінця року; підвищені вимоги до проведення та організації кожного заходу з підвищення кваліфікації; ведеться автоматичний облік залікових балів; реєстрація на захід після аутентифікації відбувається в один клік; кожен захід з підвищення кваліфікації акредитується Експертною радою НААУ; тестування відбувається онлайн у зручний для адвоката час; адвокат вільний у виборі видів підвищення кваліфікації; вільний вибір заходів як на платній, так і на безоплатній основі [4].

Проте, якщо порівняти Порядок попередньої та нової редакції, виникає ряд недоліків, серед яких можна виділити основні такі:

1. Занадто велика увага до «починаючих адвокатів». Введення Модульної програми «Молодий адвокат», підвищена кількість годин на рік (16 – для адвокатів, що набули такого статусу в перші три роки, 10 – для усіх інших)

ставить під питання належний рівень підготовки та перевірки кандидатів при складанні кваліфікаційного іспиту адвокатів.

2. Скорочений звітний рік з підвищення кваліфікації адвокатів – замість трьох років встановлюється один календарний рік, з 1 січня по 31 грудня кожного року.

3. Більше не передбачений надлишок залікових балів, отриманих протягом періоду оцінювання.

4. Не менше 50 % залікових балів з підвищення кваліфікації повинні бути отримані адвокатом під час заходів, організованих операторами підвищення кваліфікації адвокатів в Україні, якими є всі органи адвокатського самоврядування згідно Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», у тому числі Національна асоціація адвокатів України, а також Вища школа адвокатури Національної асоціації адвокатів України. Акредитація ж сторонніх операторів надається строком на один рік, щорічний внесок яких складає 50 мінімальних заробітних плат станом на 01 січня кожного року, в якому така плата вноситься. Так, вартість внеску на 2019 рік становить 208650 грн, тоді як за Порядком попередньої редакції внесок становив близько 10000 грн.

Можливо, дана ситуація матиме наслідком не проведення заходів з метою дійсного підвищення кваліфікації адвокатами, а отримання коштів з метою покриття витрат на отримання цієї ж акредитації.

5. Передбачається підвищення кваліфікації і помічників адвокатів. Вимоги щодо помічників в Порядку окремо не деталізуються, тому робимо висновок, що на них розповсюджуються ті ж необхідні кількість балів та їх система здобуття, що і на адвоката. Але дисциплінарної відповідальності за порушення не передбачається ні Порядком, ні Положенням про помічника адвоката, ні Законом України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність».

6. Невизначеність в оцінюванні окремих видів діяльності, які не обліковуються годинами (одна година семінару – один бал), а саме: публікація статті, видання монографії чи підручника із правової тематики, самостійне навчання. Бо в порівнянні з Порядком попередньої редакції, за такі види діяльності, як, наприклад, видання монографії, нараховувалося 10 балів. Наразі такі види діяльності в балах не визначені і як будуть оцінюватися невідомо.

7. Наслідки невиконання обов'язку з отримання достатньої кількості балів передбачені п. 25 Порядку, результатом якого є зобов'язання Вищої школи адвокатури проінформувати раду адвокатів регіону та відповідну кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури регіону про порушення Порядку. В свою чергу, у разі надходження скарги на такого адвоката у КДКА за адресою робочого місця адвоката, зазначеною в ЄРАУ, про вчинення інших порушень ці дані можуть бути враховані при розгляді дисциплінарної справи.

У зв'язку з тим, що Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» встановлює професійним обов'язком адвоката підвищувати свій професійний рівень, то порушення цього обов'язку є дисциплінарним проступком згідно з п. 5 ч. 2 ст. 34 Закону. Відповідно до ч. 1 ст. 35 Закону, за вчинення дисциплінарного проступку до адвоката може бути застосовано одне з таких дисциплінарних стягнень: попередження; зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на строк від одного місяця до одного року; для адвокатів України – позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю з наступним виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України, а для адвокатів іноземних держав – виключення з Єдиного реєстру адвокатів України.

Рішенням ВКДКА від 01.03.2018 року «Про практику застосування кваліфікаційно-дисциплінарними комісіями адвокатури дисциплінарного стягнення у вигляді зупинення права на заняття адвокатською діяльністю» роз'яснено, що такий вид стягнення як позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю застосовується в надміру крайніх випадках, таких як повторного протягом року вчинення дисциплінарного проступку, порушення адвокатом вимог щодо несумісності, систематичного чи грубого одноразового порушення адвокатської етики. Проте Порядок закріплює норму, що не набрання адвокатом достатньої кількості балів може бути враховано при розгляді дисциплінарної справи щодо адвоката.

Отже, можна зробити висновок, що вимоги для здобуття балів з підвищення кваліфікації адвокатів стали суворішими, а сама процедура – значно складнішою. На рівні з рядом переваг залишається багато недопрацьованих аспектів, що викликають активні дискусії у вітчизняних правників.

Список використаної літератури:

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 27. – Ст.282
2. Про затвердження Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України у новій редакції: Рішення Національної асоціації адвокатів України, Ради адвокатів України № 20 від 14.02.2019 року
3. Гвоздій В. Новий порядок підвищення кваліфікації адвокатів: міфи vs реальність. URL: <https://bitly su/CCXdsal>
4. Коментарі Ради адвокатів Київської області «Світло чи тінь: про новий Порядок підвищення кваліфікації адвокатів». URL: <https://bitly su/uAlqwm>

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Билиця Ігор Олегович**